

BIULETYN

POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO

WARSZAWA PAŹDZIERNIK - LISTOPAD 1948 Nr. 7 (22)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8

WAŻNE POSUNIĘCIA ZARZĄDU GŁÓWNEGO P. T. K.

Celem wprowadzenia prac krajoznawczych na właściwe tory i przystosowania ich do potrzeb obecnych warunków życia przedstawiciele Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego pod przewodnictwem Prezesa dr. Stanisława Leszczyckiego odbyli szereg ważnych konferencji dla ustalenia roli PTK w obecnych warunkach życia polityczno - społeczno - kulturalnego.

Pierwsze konferencje miały na celu ustalenie form współpracy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z Komisją Centralną Związków Zawodowych.

Przedstawiciele K. C. Z. Z. uznali za wysoce celową współpracę z P. T. K. i w związku z powyższym postanowiono na Kongresie pracowników świetlicowych związków zawodowych we Wrocławiu w dniach 14, 15, 16 października 1948 roku powołać specjalną Komisję Krajoznawczą.

Komisja ta pracowała we Wrocławiu w dniu 15 października pod przewodnictwem dr. Reginy Fleszarowej, przedstawicielki PTK. Referaty zasadnicze wygłosili przedstawiciele PTK, mian. Wiceprezes K. Staszewski na temat: Krajoznawstwo w świetlicach Związków Zawodowych, i St. Lenartowicz na temat: Wycieczki w programie świetlic Zw. Zawodowych. W Komisji wzięło udział 28 delegatów różnych związków zawodowych z całego kraju.

Wnioski Komisji zostały zaaprobowane przez plenum Kongresu. Wynikiem narad jest zasada, że związki zawodowe w swym programie kulturalnym realizują również zagadnienia krajoznawcze współdziałając z Polskim Towarzystwem Krajoznawczym, którego deklaracja o gotowości współpracy ze związkami zawodowymi została przyjęta z dużym uznaniem.

Deklaracja ta brzmi:

„Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego zgłasza pełną gotowość całego Towarzystwa do wzięcia czynnego udziału w pracy nad wprowadzeniem krajoznawstwa do prac kulturalno - oświatowych Związków Zawodowych.

W związku z tym Polskie Towarzystwo Krajoznawcze zorganizowane w 64 Oddziałach terenowych może w każdej chwili służyć swoją fachową radą oraz pomagać w organizowaniu kursów dla organizatorów pracy krajoznawczej, przewodników wycieczek, współdziałać w prowadzeniu wycieczek, jak również w opracowywaniu i wydawaniu przewodników oraz innych potrzebnych wydawnictw“.

Następne konferencje pod przewodnictwem Prezesa dr. St. Leszczyckiego przeprowadzono z Funduszem Wczasów Pracowniczych K.C.Z.Z.

Przedstawiciele Funduszu Wczasów z żywym zadowoleniem powitali gotowość współpracy P. T. K. w akcji wczasów. Stwierdzono duże zainteresowanie wczasowiczów dla zagadnień krajoznawczych i konieczność ujęcia tego zagadnienia w ustalone ramy organizacyjne. Ponieważ Fundusz Wczasów organizuje w najbliższych miesiącach dwa siedmiodniowe kursy dla instruktorów świetlicowych domów wczasowych, zarezerwowano na tych kursach dla PTK po 21 godzin wykładów z dziedziny krajoznawstwa. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze w porozumieniu z Funduszem Wczasów opracowało program tych wykładów i daje na kursy własnych prelegentów. Na kursach, w szczególności w terminie wiosennym, zarezerwowano pewną ilość miejsc również dla przedstawicieli Oddziałów P. T. K. w charakterze słuchaczy.

Ustalono również formy współpracy Oddziałów P. T. K. z Okręgami i Ośrodkami Funduszu Wczasów.

Dla uczestników wczasów Polskie Towarzystwo Krajoznawcze wyda szereg przewodników krajoznawczych, dotyczących wszystkich ważniejszych ośrodków wczasowych. Każdy uczestnik wczasów, udając się do wyznaczonej miejscowości, wraz z kartą wyjazdową otrzyma odpowiedni przewodnik krajoznawczy P. T. K. ze wskazówkami, co i jak zwiedzić w danej miejscowości. Specjalny Komitet Redakcyjny dla tych wydawnictw pod przewodnictwem dr. Reginy Fleszarowej przystępuje już do wykonania odpowiednich przewodników. Omawiano również formy współpracy Fun-

dzuszu Wezasów z schroniskami turystycznymi P. T. K., które ułatwią organizację tzw. wezasów wędrownych, opartych w dużej mierze na krajoznawstwie.

Wydawnictwo przewodników krajoznawczych P. T. K. w ramach wydawnictw Wiedzy Powszechnej — pod redakcją J. Kolodziejczyka, zaopatrzy turystykę w obszerniejsze i szczegółowsze informacje krajoznawcze. Drugie wydawnictwo P. T. K. pt. „Piękno Polski“ pod redakcją K. Staszewskiego — wydawane przez Naszą Księgarnię w formie bogato ilustrowanych albumów będzie pomocą dla prelegentów świetlicowych. Wydawnictwo to wykorzystane zostanie dla sporządzenia odpowiednich serii przezroczy przystosowanych do akcji odczytowej.

Następna konferencja dotyczyła spraw muzealnych i ochrony zabytków.

Z ramienia **Naczelnej Dyrekcji Muzeów** w konferencji tej wzięli udział Naczelny Dyrektor dr. Lorenc, Wicedyrektor dr. Kieszkowski, Naczelny Konserwator dr. Zachwatowicz, oraz dyr. Dębnicki.

Przedstawiciele Nacz. Dyrekcji Muzeów stwierdzili, że współdziałanie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w organizacji muzeów w Polsce oraz opiece nad zabytkami jest wysoce pożądany. W czasie konferencji ustalono plan sieci i charakter muzeów P. T. K. w całym kraju, wytypowano liczne zabytki, które mogą zostać przekazane P. T. Krajoznawczemu dla roztoczenia opieki i ew. wykorzystania na muzea, lokale Oddziałów P. T. K., schroniska itp. Naczelna Dyrekcja Muzeów poprzez wydatne finansowo prace P. T. K. w tej dziedzinie.

Specjalnie w P. T. K. powołany dla tych spraw referat przygotuje szczegółowo plan działalności w dziedzinie muzeów i ochrony zabytków.

Ustalenie zasad współpracy P. T. K. z Nacz. Dyrekcją Muzeów umożliwi Towarzystwu konkretne określenie polityki P. T. K. w zakresie muzeów i ochrony zabytków. Przed P. T. K. w tej dziedzinie otwierają się szerokie możliwości pożytecznej pracy kulturalnej z uwzględnieniem potrzeb kształceniowych szerokiego mas.

Bardzo ważną była konferencja z przedstawicielami **Ministerstwa Komunikacji, Wydziału Turystyki** z wicemin. Cegleckim i nacz. Lorencem na czele. W czasie tej konferencji opracowano szczegółowo plan przejmowania schronisk turystycznych przez P. T. K., plany inwestycyjne, preliminarze na rok 1949, plany znakowania szlaków turystycznych, zagadnienie biur turystycznych P. T. K. i wydawnictw.

Konferencja ta na mocnych podstawach postawiła zagadnienie planów P. T. K. w dzie-

dzinie turystyki i wykazała szerokie możliwości rozwoju i należytej organizacji tych zagadnień w najbliższym roku.

Wszystkie powyższe sprawy omawiane były szczegółowo na posiedzeniach rozszerzonego Prezydium Zarządu Głównego P. T. K. Na posiedzenia te z zasady zapraszani są wszyscy członkowie Zarządu Głównego zamieszkalni w Warszawie. Posiedzenia te gromadzą przeciętnie po 15 osób.

Ponieważ P. T. K. staje wobec nowych zadań, Zarząd Główny postanowił na dzień 27 listopada br. zwołać do Warszawy działaczy krajoznawczych z wszystkich Oddziałów P. T. K. w Polsce, oraz na dzień 28.XI. 1928 r. plenarny Zarząd Główny dla omówienia całokształtu zagadnień krajoznawczo-turystycznych w 1949 r.

Będzie to pierwsza tego rodzaju konferencja w dziejach P. T. K.

POWIĘKSZENIE SKŁADU OSOBOWEGO ZARZĄDU GŁ. P. T. K.

Prezydium Zarządu Głównego P. T. K. z powodu rozszerzenia zakresu prac postanowiło dobrać do Zarządu Głównego następujące osoby: dyr. inż. Alfreda Wjślickiego, Ignacego Hennera, wicedyrektora Biura Komitetu Rady Ministrów dla Spraw Kultury, dr. Kazimierza Jasińskiego, wicedyrektora Biura Kontroli przy Radzie Państwa.

FILM KRAJOZNAWCZY.

Istnieje w Łodzi (ul. Kilińskiego 21b, tel. 20806) Przedsiębiorstwo Państwowe — Instytut Filmowy. Instytut we wszystkich miastach wojewódzkich posiada swoje Oddziały. Instytut posiada w swej dyspozycji liczne filmy naukowe oraz aparaty filmowe nieme i dźwiękowe. Za pośrednictwem swych Oddziałów Instytut umożliwia wyświetlanie filmów naukowych w różnych miastach zgodnie z przeprowadzonym wcześniej porozumieniem.

Oddziały Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego mogą również korzystać z pomocy Instytutu Filmowego, w szczególności zaś w miastach, które posiadają kina. Oddział może zorganizować specjalny seans na podstawie porozumienia z Instytutem.

Filmy mogą stanowić podstawę czy uzupełnienie odczytów krajoznawczych.

Zaznaczamy, że Instytut Filmowy dysponuje w chwili obecnej następującymi filmami krajoznawczymi udźwiękowionymi:

Biskupin, Fabryka dywanów w Kowarach, Florencja za Medyceuszów, Jeziora Mazurskie, Ludzie ognia i stali, Mikołaj Kopernik, Opactwo w Oliwie, Polskie porty rybackie, Polski Gdańsk, Sztuka ludowa w Łowickim, Warmia i Mazury, Wjeliczka, Wielkanoc w Łowickim,

Ziemia Kłodzka, Zima w Puszczy Białowiejskiej.

W sprawach współpracy z Instytutem Filmowym należy zwracać się do Instytutu bezpośrednio. Zarząd Główny P. T. K. przeprowadził już z Instytutem rozmowy przygotowawcze.

OGRANICZENIA MATERIAŁOWE PRZY BUDOWIE.

Zgodnie z okólnikiem Min. Komunikacji, Wydział Turystyki Nr. 063/75/48 z dnia 29.X. 1948 (uchwała Podkomitetu Inwestycyjnego z dnia 8.VII. 48) Zarząd Główny P. T. K. zwraca uwagę Oddziałom prowadzącym roboty budowlane w schroniskach z funduszków inwestycyjnych, iż zalecone zostały jak najdalej idące ograniczenia i oszczędności w stosowaniu blachy cynkowej przy powyższych robotach. Szczegóły w cytowanym wyżej okólniku.

LUSTRACJE ODDZIAŁÓW

W miesiącach sierpnia, września i października rb. sekretarz Zarz. Głównego P. T. K. p. W. Kowalski dokonał z ramienia Zarządu Głównego lustracji następujących Oddziałów P. T. K.: Włocławek, Bydgoszcz, Toruń, Inowrocław, Gniezno, Łódź, Piotrków, Częstochowa, Kielce, Radom, Lublin, Ostrowiec, Sandomierz, Rzeszów, Jasło, Kraków, Katowice; Wrocław, Sobótka. Lustracje trwają w dalszym ciągu.

ODDZIAŁ PUŁAWSKI P. T. K.

Zarząd Oddziału przyczynił się w dużej mierze do uruchomienia schronisk szkolnych w Puławach. Schroniska te dysponują 80 miejscami. W okresie letnim tego roku Oddział zorganizował dwie wycieczki własne z 62 uczestnikami i przyjął 26 wycieczek zgłoszonych, liczących 1114 osób. Sekcja kajakowa Oddziału rozporządza prowizoryczną przystanią z 12 kajakami. Członkowie Sekcji odbyli około 100 wycieczek oraz brali udział w końcowym etapie splywu po Mazurach, organizowanego przez kapitana turystycznego P. T. K. oraz odbyli splyw Piekło — Malbork, Giżycko — Modlin. Zakupiono dla Sekcji 26 namiotów i zamówiono śpiwory.

W najbliższym sezonie budowlanym Oddział zamierza wybudować stałą przystań, w której znajdzie pomieszczenie schronisko turystyczne. Zarząd Oddziału stanowi m. in. mgr. Zygmunt Nowakowski — prezes, Aleksander Majewski — wiceprezes, Stefan Sendeci — skarbnik, Wanda Sampolska — sekretarz.

NOWE POCZTÓWKI ODDZIAŁU P. T. K. W MYŚLENICACH.

Zarząd Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Myślenicach wydał serie 14 kart pocztowych z widokami krajoznawczymi.

Cena hurtowa pocztówki — 3 zł.

Zamówienia na pocztówki załatwia Oddział Myślenicki.

Z ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO P. T. K.

W miesiącu wrześniu Oddział zorganizował 8 wycieczek własnych oraz przyjął 3 wycieczki zgłoszone (łącznie 449 uczestników). W mies. październiku Oddział zorganizował 6 wycieczek własnych (liczących 137 uczestników) oraz oprowadził 9 wycieczek zgłoszonych (1500 uczestników). W tym wycieczkę Międzynarodowego Zjazdu Delegatów Kolejowych (150 uczestn.), wycieczkę Państwowego Chóru Bułgarskiego, wycieczkę przodowników pracy z Białostockiego, Lubelskiego i Rzeszowskiego (ok. 1000 uczestników).

Biuro Obsługi Turystycznej, mieszczące się w Oddziale (ul. Wileza 22), czynne codziennie w godz. od 16 do 19, oczekuje na dogodniejszy lokal. W miesiącu lipcu udzielono 64 porad, w sierpniu 70, we wrześniu 35, w październiku 67. Obsłużono i oprowadzono po Warszawie w lipcu 7 wycieczek z liczbą uczestników 312, w tym 201 cudzoziemców, w sierpniu 7 wycieczek z liczbą uczestników 312, w tym 35 cudzoziemców, we wrześniu 5 wycieczek (250 uczestn.), w październiku 8 wycieczek (1471 uczestn.). Biuro prowadzi dział sprzedaży map i przewodników (mapy 1:100,000 z różnych okolic Polski, mapa Karkonoszy 1:50,000, wydanie powojenne, mapa zbiorowa Tatr 1:100,000, Pienin 1:20,000 — wielobarwne).

W dniu 13 października w sali Stowarzyszenia Architektów R. P. odbyło się zebranie informacyjno - dyskusyjne członków Oddziału w sprawie: Czego członkowie oczekują od Oddziału Warszawskiego P. T. K.? — Opracowano też w tej sprawie kwestionariusz. Wyniki kwestionariusza będą przepracowane przez Zarząd Oddziału.

Z Okr. Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej PTK. w Gdańsku.

Zarejestrowano wszystkie Kola Krajoznawcze, działające w Okręgu Gdańskim. Odbyto trzy zebrania Opiekunów Kół Krajoznawczych, Poza tym Sekcja wzięła udział w konferencji

Kól w Krakowie, w Zjeździe Kól w Warszawie, w wycieczce masowej na Mazury i Warmię.

Zorganizowano Zjazd Okręgowy Kól Krajoznawczych Okr. Szk. Gdańskiego w dniach 23 i 24 czerwca r. b. Na zjazd prócz Opiekunów i młodzieży krajoznawczej przybyli przedstawiciele władz szkolnych, instytucji naukowych, władz państwowych, PTK i inni. W zjeździe wzięli udział przedstawiciele organizacji młodzieżowych, mian.: Z. W. M., O. M. T. U. R., S. P., Z. H. P.

W ramach zjazdu przeprowadzono narady w sprawach programowych i organizacyjnych, oraz zorganizowano wycieczki po Gdańsku, Gdyni i okolicach. Złożono też hołd wybitnemu działaczowi kaszubskiemu Antoniemu Abrahamowi.

Przewodniczącą Sekcji jest prof. Jadwiga Pawlikowa z Gdańska.

Oddział P. T. K. w Kaliszu.

W dniu 18 października 1948 r. w gmachu Ratusza na zaproszenie Prezydenta miasta ob. Andrzeja Bonusiaka zebrało się kilkadziesiąt osób celem restytuowania Kaliskiego Oddziału PTK.

Po zapoznaniu zebranych z celami i organizacją Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego postanowiono utworzyć w Kaliszu Oddział PTK.

Do Zarządu Oddziału weszli: dyr. Stefan Falkowski — prezes, prof. Józef Korcala — wiceprezes, sekretarz Beata Szczepańska, skarbnik Antoni Banaszkiwicz, bibliotekarz Czesława Jaroszkiewiczowa. Do Komisji rewizyjnej weszli — St. Nalecz, Tad. Skretny, W. Kuligowski.

Przedstawiciel ZNP ob. Józef Górski zakomunikował, że przedwojenna biblioteka krajoznawcza Oddziału Kaliskiego P. T. K. została uratowana i jest w depozycie Związku Nauczy-

cielstwa Polskiego. Powyższą wiadomość przyjęto z uznaniem.

Tymczasowy lokal Oddziału mieścić się będzie w Gmachu Ratusza w Kaliszu.

Składki z § 12 Statutu.

Skarbnik Zarządu Gł. potwierdza odbiór składek w mies. sierpniu, wrześniu i październiku 1948 r. od oddziałów P. T. K.: Warszawa zł 15.000,— i 16.384,—, Kraków zł 7.000,— i 5.000,—, Inowrocław zł 1.680,—, Płock zł 4.620,— i 7.820,—, Elbląg zł 1.980,— i 2.970,—, Olkusz zł 6.060,—, 3.000 i 6.060,—, Radom zł 3.600,—, Gniezno zł 630,—, 2.230,— i 1.500,—, Tezew zł 3.530,— i 1.320,—, Tarnobrzeg zł 1.000,—, Toruń zł 2.400,—, Pabianice zł 5.940,—, Myślenice zł 7.290,—, Piotrków zł 5.270,—, 6.840,— i 7.220,—, Łódźbark zł 3.680,—, Włocławek zł 5.500,—, Lublin zł 19.910,—, Tomaszów Maz. zł 9.170,—, Rzeszów zł 4.680,—, Słupsk zł 3.100,—, Suwałki zł 15.760,—, Olsztyn zł 12.200,—, Gdańsk zł 11.474,—, Kętrzyn zł 2.160,— i 745,— oraz Łódź zł 4.4787,—.

Dalszy ciąg ofiar na pomnik ś. p. Aleksandra Janowskiego.

1. Inspektor Szkolny w Krośnie Odrzańskim	zł	300
2. Związek Nauczycielstwa Polskiego Zarząd Okręgu w Gdańsku — Sopot	zł	1.000
3. Koło Krajoznawcze przy Liceum Pedagog. w Białymstoku	zł	460
4. Koło Młodzieży Szkolnej przy Państw. Liceum Pedagogicznym w Łomży	zł	1.000
5. Koło Krajoznawcze im. W. Pola w Rybniku	zł	500
	zł	3.260
z poprzednich List	zł	166.515
Razem	zł	169.775